

دومینیک سالواتوره

تئوری و مسائل
اقتصاد اخلاق

ترجمه دکتر حمید رضا ارباب



سرشاسمه:	سالواتوره، دومینیک Salvatore, Dominick
عنوان و پدیدآور:	تئوری و مسائل اقتصاد خرد / دومینیک سالواتوره؛ حمیدرضا ارباب.
مشخصات نشر:	تهران، نشر نس، ۱۳۸۷
مشخصات ظاهری:	چهارده + ۵۳ ص.
شابک:	ISBN 978-964-185-023-6
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	عنوان اصلی: <i>Schaum's outlines of Microeconomics</i> , ed. 4.
موضوع:	اقتصاد خرد
موضوع:	اقتصاد خرد -- مسائل، تمرین‌ها و غیره (عالی)
شناخت آنروید:	ارباب، حمیدرضا، ۱۳۲۶ - ، مترجم، HB ۱۳۸۷ ت ۲ من / ۹۱۷۷
ردیبلندی کنگره:	۳۳۸/۰۵۷۶
ردیبلندی دیلوی:	۱۲۵۸۵۵۰
شماره کتابشناسی ملی:	۱۲۵۸۵۵۰



نشرنی

تهران، خیابان کریم‌خان، بخش میرزا شیرازی، شماره ۱۶۵، کد پستی ۱۵۹۷۹۸۵۷۴۱
تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۱۳۷۰۱، ۰۲۱-۱۳۱۴۵ - ۵۵۶

www.nashreney.com

دفتر فروش: خیابان دکتر فاطمی، خیابان رهی معیری، شماره ۵۸
تلفن: ۰۹۰۹۱۳۷۰۱، ۰۹۰۹۱۳۷۰۱، فکس: ۰۹۰۹۱۳۷۰۱
کتابفروشی: خیابان کریم‌خان، بخش میرزا شیرازی، شماره ۱۶۹
تلفن ۰۲۱-۱۵۶۱۰۸۹۰

Dominick Salvatore
تئوری و مسائل اقتصاد خرد Schaum's outlines of Microeconomics
 McGraw Hill, ed. 4, 2006
 ویراست چهارم، ۲۰۰۶

ترجمه دکتر حمیدرضا ارباب

عضو هیئت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی

* سخنپردازی و تنظیم نمودارها ساقی جهانشاهی * حروفچینی زیلا گودرزپور

* صفحه آرایی اصغر قلیزاده * ناظر چاپ بهمن سراج

* چاپ اول ۱۳۸۷ تهران * تعداد ۵۵۰۰ نسخه * قیمت ۶۰۰۰ تومان

* لیتوگرافی غزال * چاپ شادرنگ

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۵-۰۲۳-۶

ISBN 978-964-185-023-6

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

یادداشت مترجم	یادداشت مترجم
مقدمه مؤلف	مقدمه مؤلف
۱	فصل ۱. مقدمه
۱	۱.۱ هدف نظریه
۱	۱.۲ مشکل کمیابی
۲	۱.۳ وظیفه نظریه اقتصاد خرد
۲	۱.۴ بازارها، توابع و تعادل
۳	۱.۵ تحلیل‌های ایستای مقایسه‌ای و پویا
۳	۱.۶ تجزیه و تحلیل تعادل جزئی و تعادل عمومی
۴	۱.۷ اقتصاد اثباتی و اقتصاد دستوری (هنجری-ارزشی)
۱۹	فصل ۲. تقاضا، عرضه و تعادل: یک بررسی دقیق‌تر
۱۹	۲.۱ تقاضای مصرف‌کننده برای یک کالا
۲۰	۲.۲ قانون نزولی بودن شیب منحنی تقاضا
۲۰	۲.۳ انتقال منحنی تقاضای مصرف‌کننده
۲۱	۲.۴ تقاضای بازار یک کالا
۲۲	۲.۵ عرضه تولیدکننده
۲۴	۲.۶ شکل منحنی عرضه
۲۴	۲.۷ انتقال منحنی عرضه
۲۴	۲.۸ عرضه بازار یک کالا
۲۵	۲.۹ تعادل
۲۶	۲.۱۰ انواع تعادل
۲۷	۲.۱۱ انتقال در تقاضا، عرضه و تعادل

۵۲	فصل ۳. اندازه‌گیری کشش‌ها
۵۳	۳.۱ کشش قیمتی تقاضا
۵۵	۳.۲ کشش کمایی و کشش نقطه‌ای
۵۷	۳.۳ کشش نقطه‌ای تقاضا و هزینه‌های کل
۵۸	۳.۴ کشش درامدی تقاضا
۵۹	۳.۵ کشش متقاطع (ارتبطی) تقاضا
۶۱	۳.۶ کشش قیمتی عرضه
۸۷	فصل ۴. نظریه تقاضای مصرف‌کننده
۸۷	۴.۱ مطلوبیت کل و مطلوبیت نهایی
۸۹	۴.۲ تعادل مصرف‌کننده
۹۰	۴.۳ منحنی‌های بی‌تفاوتی: تعریف
۹۲	۴.۴ نرخ نهایی جانشینی
۹۳	۴.۵ ویژگی‌های منحنی‌های بی‌تفاوتی
۹۴	۴.۶ خط محدودیت بودجه
۹۵	۴.۷ تعادل مصرف‌کننده
۹۶	۴.۸ مبادله (تجارت)
۹۶	۴.۹ منحنی درامد-صرف و منحنی انگل
۹۸	۴.۱۰ منحنی قیمت-صرف و منحنی تقاضای مصرف‌کننده
۱۰۰	۴.۱۱ تفکیک اثرات جانشینی و درامدی
۱۴۹	فصل ۵. مباحث پیشرفته در نظریه تقاضای مصرف‌کننده
۱۴۹	۵.۱ اثر جانشینی طبق نظر هیکس و اسلاتسکی
۱۵۰	۵.۲ نظریه ترجیحات آشکار شده
۱۵۲	۵.۳ اعداد شاخص و تغییر در سطح استاندارد زندگی
۱۵۴	۵.۴ نظریه مطلوبیت در شرایط عدم اطمینان
۱۵۶	۵.۵ یک رهیافت جدید در مورد نظریه تقاضا- تقاضای ویژگی‌ها
۱۵۷	۵.۶ منحنی‌های تجربی تقاضا
۱۷۲	فصل ۶. نظریه تولید
۱۷۲	۶.۱ تولید با یک نهاده متغیر، تولید کل، متوسط و نهایی
۱۷۴	۶.۲ نمودار منحنی‌های تولید کل، تولید متوسط و تولید نهایی
۱۷۶	۶.۳ مراحل تولید
۱۷۷	۶.۴ تولید با دو نهاده متغیر: منحنی‌های تولید یکسان

فهرست مطالب هفت

۱۷۹	۶.۵ نرخ نهایی جانشینی منحنی
۱۸۰	۶.۶ ویژگی‌های منحنی‌های تولید یکسان
۱۸۱	۶.۷ منحنی‌های هزینه یکسان
۱۸۲	۶.۸ تعادل تولیدکننده
۱۸۳	۶.۹ مسیر توسعه
۱۸۴	۶.۱۰ جانشینی عوامل تولید
۱۸۴	۶.۱۱ بازده ثابت، فرایند و کاهنده نسبت به مقیاس
۲۱۵	فصل ۷. هزینه‌های تولید
۲۱۵	۷.۱ منحنی‌های هزینه کل کوتاه‌مدت
۲۱۷	۷.۲ منحنی‌های هزینه واحد کوتاه‌مدت
۲۱۸	۷.۳ استخراج نموداری منحنی‌های هزینه واحد کوتاه‌مدت
۲۲۰	۷.۴ منحنی هزینه متوسط بلندمدت
۲۲۲	۷.۵ شکل منحنی هزینه متوسط بلندمدت
۲۲۲	۷.۶ منحنی هزینه نهایی بلندمدت
۲۲۴	۷.۷ منحنی هزینه کل بلندمدت
۲۲۵	۷.۸ تابع تولید کابرد اگلاس
۲۲۵	۷.۹ عدم کارایی X
۲۲۶	۷.۱۰ پیشرفت فنی
۲۶۵	امتحان نیم‌توم
۲۷۲	فصل ۸. قیمت و تولید در بازار رقابت کامل
۲۷۲	۸.۱ تعریف رقابت کامل
۲۷۴	۸.۲ تعیین قیمت در دوره بسیار کوتاه‌مدت (تعیین قیمت آنی)
۲۷۵	۸.۳ تعادل کوتاه‌مدت بنگاه: روش کل
۲۷۷	۸.۴ تعادل کوتاه‌مدت بنگاه: روش نهایی
۲۷۸	۸.۵ سود یا زیان کوتاه‌مدت
۲۷۹	۸.۶ منحنی عرضه کوتاه‌مدت بنگاه
۲۸۰	۸.۷ تعادل بلندمدت بنگاه
۲۸۱	۸.۸ صنایع با هزینه ثابت
۲۸۲	۸.۹ صنایع با هزینه فرایند (صعودی)
۲۸۴	۸.۱۰ صنایع با هزینه کاهنده (نزولی)
۲۱۲	فصل ۹. قیمت و تولید در بازار انحصار خالص
۲۱۲	۹.۱ تعریف بازار انحصار خالص

۲۱۴	۹.۲ منحنی درامدنهاای (MR) و کشش
۲۱۵	۹.۳ تعادل کوتاهمدت در بازار انحصار خالص: روش کل
۲۱۷	۹.۴ تعادل کوتاهمدت در بازار انحصار خالص: روش نهایی
۲۱۸	۹.۵ تعادل بلندمدت در بازار انحصار خالص
۲۱۹	۹.۶ تعدیل انحصار: کنترول قیمت
۲۲۰	۹.۷ تعدیل انحصار: مالیات مقطوع
۲۲۱	۹.۸ تعدیل انحصار: مالیات بر واحد تولید
۲۲۲	۹.۹ تبعیض قیمت
فصل ۱۰. قیمت و تولید در بازارهای رقابت انحصاری و انحصار چندجانبه	
۲۵۳	۱۰.۱ تعریف بازار رقابت انحصاری
۲۵۳	۱۰.۲ تعادل کوتاهمدت در بازار رقابت انحصاری
۲۵۴	۱۰.۳ تعادل بلندمدت در بازار رقابت انحصاری
۲۵۵	۱۰.۴ تعریف بازار انحصار چندجانبه
۲۵۶	۱۰.۵ الگوی کورنو
۲۵۷	۱۰.۶ الگوی اجوروث
۲۵۷	۱۰.۷ الگوی چمبرلین
۲۵۸	۱۰.۸ الگوی منحنی تقاضای شکسته
۲۵۹	۱۰.۹ الگوی کارتل متمرکز
۲۶۰	۱۰.۱۰ الگوی کارتل براساس سهمیه‌بندی بازار
۲۶۱	۱۰.۱۱ الگوی رهبری قیمت
۲۶۲	۱۰.۱۲ تعادل بلندمدت در بازار انحصار چندجانبه
فصل ۱۱. مطالب جدید و پیشرفته در ساختار بازار	
۲۸۹	۱۱.۱ شاخص لرنر و اندازه‌گیری قدرت انحصاری بنتگاه
۲۸۹	۱۱.۲ شاخص هرفیندال و اندازه‌گیری قدرت انحصاری صنعت
۲۹۰	۱۱.۳ نظریه بازار قابل رقابت
۳۹۱	۱۱.۴ قیمت‌گذاری اوج-فشار
۳۹۲	۱۱.۵ قیمت‌گذاری هزینه اضافی
۳۹۲	۱۱.۶ قیمت‌گذاری انتقال
فصل ۱۲. نظریه بازی‌ها و رفتار در بازار انحصار چندجانبه	
۴۰۵	۱۲.۱ نظریه بازی‌ها: تعاریف و اهداف
۴۰۵	۱۲.۲ راهبرد غالب

فهرست مطالب نه

۴۰۶	۱۲.۳ تعادل ناش
۴۰۷	۱۲.۴ معماي زنداني
۴۰۸	۱۲.۵ رقابت قيمتی و غيرقيمتی و فریب در کارتل
۴۰۹	۱۲.۶ بازی های تکرارشونده و راهبرد مقابله به مثل
۴۰۹	۱۲.۷ رفتار راهبردی
۴۲۲	فصل ۱۳. قيمت‌گذاري و اشتغال نهاده‌هاي توليد
۴۲۲	۱۳.۱ به حداکثر ساندن سود و ترکيبات حداقل هزينه نهاده‌هاي توليد
۴۲۳	۱۳.۲ منحنی تقاضای بنگاه برای یک نهاده متغیر
۴۲۵	۱۳.۳ منحنی تقاضای بنگاه برای یک یا چند نهاده متغیر
۴۲۶	۱۳.۴ منحنی تقاضای بازار برای یک نهاده
۴۲۷	۱۳.۵ منحنی عرضه بازار برای یک نهاده تولید
۴۲۷	۱۳.۶ قيمت‌گذاري و سطح اشتغال يك نهاده توليد
۴۲۷	۱۳.۷ اجاره و شبه‌اجاره
۴۲۸	۱۳.۸ به حداکثر ساندن سود و ترکيبات حداقل هزينه نهاده‌ها
۴۲۸	۱۳.۹ منحنی تقاضای بنگاه برای یک نهاده متغیر
۴۳۰	۱۳.۱۰ منحنی تقاضای بنگاه برای يكی از نهاده‌هاي متغیر
۴۳۰	۱۳.۱۱ منحنی تقاضای بازار و قيمت‌گذاري نهاده
۴۳۰	۱۳.۱۲ منحنی عرضه نهاده و هزينه‌هاي نهايی منابع توليد
۴۲۲	۱۳.۱۳ قيمت‌گذاري و اشتغال يك نهاده متغیر
۴۲۲	۱۳.۱۴ قيمت‌گذاري و اشتغال چند نهاده متغیر
۴۶۹	فصل ۱۴. تعادل عمومي و اقتصاد رفاه
۴۶۹	۱۴.۱ تجزيه و تحليل تعادل جزئي و عمومي
۴۶۹	۱۴.۲ تعادل عمومي مبادله
۴۷۰	۱۴.۳ تعادل عمومي توليد
۴۷۲	۱۴.۴ منحنی تبدیل
۴۷۲	۱۴.۵ شب منحنی تبدیل
۴۷۳	۱۴.۶ تعادل عمومي توليد و مبادله
۴۷۵	۱۴.۷ تعریف اقتصاد رفاه
۴۷۵	۱۴.۸ منحنی امکانات مطلوبیت
۴۷۶	۱۴.۹ منحنی امکانات مطلوبیت جامع
۴۷۷	۱۴.۱۰ تابع رفاه اجتماعی
۴۷۸	۱۴.۱۱ نقطه حداکثر رفاه اجتماعی

۴۷۹	۱۴.۱۲ رقابت کامل و کارایی اقتصادی
۴۷۹	۱۴.۱۳ آثار جانبی فعالیتهای اقتصادی و شکست بازار
۴۷۹	۱۴.۱۴ کالاهای عمومی
۵۰۷	فصل ۱۵. اقتصاد اطلاعات
۵۰۷	۱۵.۱ اقتصاد جستجو
۵۰۸	۱۵.۲ جستجو برای کمترین قیمت
۵۰۹	۱۵.۳ اطلاعات نامتفاوت بازار کالاهای دست دوم و انتخاب زیان‌بار
۵۰۹	۱۵.۴ ارسال علائم از سوی بازار
۵۱۰	۱۵.۵ مسئله خطر صداقت یا زیان اخلاقی
۵۱۱	۱۵.۶ مشکل نماینده‌کارفرما
۵۱۱	۱۵.۷ نظریه دستمزد کارایی
۵۲۵	امتحان پایان ترم

یادداشت مترجم

کتاب تئوری و مسائل اقتصاد خرد دومینیک سالواتوره برای اولین بار در سال ۱۹۷۴ از سوی انتشارات مکگروهیل (بخش کتاب‌های سری شوم^۱) منتشر شد. ترجمه این نسخه از کتاب از سوی نشر نی منتشر و با راه تجدید چاپ و با استقبال دانشجویان روبه رو شده است. کتابی که اینک در اختیار شماست ترجمه ویرایش چهارم همان کتاب است که در سال ۲۰۰۶ منتشر شده است. این کتاب با ویرایش‌های قبلی خود (بهویژه با چاپ اول کتاب) تفاوت‌های زیادی دارد که مؤلف محترم در مقدمه خود به آن‌ها اشاره کرده است. مهم‌ترین این تغییرات افزودن ۲ فصل بر کتاب، یکی نظریه بازی‌ها (فصل ۱۲) و دیگری نظریه اقتصاد اطلاعات (فصل ۱۵) است. نظریه بازی‌ها مربوط به بازار احصار چند جانبه و اقتصاد اطلاعات نیز شامل مطالب جدیدی است که در سال‌های اخیر وارد حوزه اقتصاد خرد شده است. سایر تغییرات ادغام فصل‌های ۴ و ۵ کتاب (رهافت روش مطلوبیت و روش منحنی‌های بی‌تفاوتی) و افزودن برخی مطالب بر آن است. در فصل ۵ نیز درباره نظریه تفاضای مصرف‌کننده با تفصیل بیشتر ارائه شده است. تعداد پرسش‌ها و مسائل نسبت به چاپ اول کتاب افزایش یافته و مطالب جدیدی در تمام فصول به چشم می‌خورد که ذکر تمام آن‌ها با جزئیات در اینجا مقدور نیست. علاوه بر این نمونه‌ای از سوالات امتحان نیم‌ترم و پایان‌ترم نیز به کتاب افزوده شده است.

در پایان این مقدمه، قبل از هر چیز خداوند بزرگ را سپاس می‌گوییم که بدون لطف او انجام این کار امکان‌پذیر نبود، از مدیر محترم نشر نی برادر عزیز و گرامی جناب آقای جعفر همایی که مشوق این‌جانب بوده‌اند تشکر می‌نمایم. توفيق روز‌افزون برای ایشان خواستارم، از تمام کارکنان پرتلاش نشر نی بهویژه مدیر تولید سرکار خانم افسانه روش که از آغاز راه تا انتشار نهایی کتاب خدمات بسیار کشیده‌اند و نقش زیادی در رفع کاستی‌های کتاب داشته‌اند صدمیمانه تشکر و قدردانی

می‌نمایم. همچنین از سرکار خانم ساقی جهانشاهی که نسخه پردازی و ترسیم نمودارهای کتاب را انجام دادند سپاسگزاری می‌نمایم. و نیز از حروفچینی سرکار خانم ژیلا گودرزپور و صفحه‌آرایی آقای اصغر قلیزاده کمال تشکر را دارم.

از تمام اساتید محترم، دانشجویان ارجمند و خوانندگان گرامی استدعا می‌کنم تا کاستی‌های کتاب را که قطعاً متوجه مؤلف محترم نیست یادآوری کرده و با پیشنهادات، انتقادات و راهنمایی‌های ارزشمند خود اینجانب را قرین الطاف بیکران خود کنند که این خود بزرگ‌ترین پاداش برای بنده است.

حمیدرضا ارباب

تیرماه ۱۳۸۷

مقدمه مؤلف

تئوری اقتصاد خرد به طور نظام مند برخی از روش‌های اصلی تحلیل یا «ابزارهای تجزیه و تحلیل» اقتصاد را ارائه می‌کند. به همین دلیل نظریه اقتصاد خرد یکی از مهم‌ترین درس‌ها در رشته‌های اقتصاد و بازرگانی و از دروس اجباری در تمام دانشگاه‌ها و مدارس عالی است.

نظریه اقتصاد خرد به دلیل ماهیت کاملاً انتزاعی آن، یکی از مشکل‌ترین درس‌هایی است که غالباً به صورت مانعی برای بسیاری از دانشجویان ظاهر می‌شود. هدف این کتاب کمک به دانشجویان درس اقتصاد خرد برای غلبه بر این مشکل از طریق اصل «بادگیری در عمل» یا «آموزش و بادگیری با تمرین» است. در عین حال که این کتاب در درجه نخست کتابی راهنمای، کمک درسی و تکمیل‌کننده سایر کتاب‌های مربوط به نظریه اقتصاد خرد است، ولی گذشته از این ویژگی‌ها نظریه و اصول ارائه شده در این کتاب آنقدر کامل است که می‌توان آن را به عنوان یک کتاب درسی برای مطالعه مستقل نظریه اقتصاد خرد مورد استفاده قرار داد.

هر فصل با ارائه روشن نظریه، اصول یا اطلاعات پیش‌نیاز فصل آغاز و با استفاده از مثال‌های متعدد هر مطلب به طور کامل توضیح داده می‌شود. به دنبال آن مجموعه‌ای از پرسش‌های چندگزینه‌ای به همراه پاسخ آن‌ها می‌آید و در قسمت بعد مسائل متعدد عددی و مفهومی با جزئیات بیشتر و راه حل‌های گام به گام ارائه می‌شود. مسائل حل شده در تبیین و تعمیم نظریه و تمرکز بیشتر بر نکات مهمی که بدون درک آنها دانشجو همواره احساس ناطمنیانی می‌کند نقش زیادی دارند. این مسائل برای آشنایی دانشجویان با کاربردها و تقویت بادگیری مؤثر نقش حیاتی دارد.

عنوانین و موضوعات کتاب به روی مرتب شده است که با مطالب کتاب‌های درسی اقتصاد خرد که معمولاً تمام سرفصل‌های نظریه اقتصاد خرد میانه را پوشش می‌دهد مطابقت داشته باشد. با این وجود مطالب و موضوعات ارائه شده در این کتاب از سرفصل‌های درس اقتصاد خرد در دوره کارشناسی بیش از آن است که بتوان در یک ترم دانشگاهی تدریس کرد. بنابراین در عین حال که دانشجویان دوره‌های کارشناسی از کتاب استفاده می‌کنند، موضوعات کتاب می‌تواند منبع مفید و

قابل استفاده‌ای برای دانشجویان کارشناسی ارشد و سایر افرادی که مشغول کسب‌وکار هستند نیز باشد. برای مطالعه این کتاب به جز دانش مقدماتی اقتصاد نیازی به گذراندن درس‌های پیش‌نیاز وجود ندارد.

روش‌شناسی این کتاب و اکثر مطالب آن در دوره‌های درسی نظریه اقتصاد خرد دانشگاه فوردهام ارائه شده است. دانشجویان به این موضوعات علاقه و اشتیاق زیادی داشتند و پیشنهادات بسیار ارزشمندی برای بهبود مطالب ارائه کردند. سپاسگزار همه آنها هستم. علاوه براین لازم است تا از تمام کارکنان شرکت مک‌گروهیل و انتشارات شوم به ویژه از «باربارا گیبسون» و «آریندا کلی» به‌حاطر کمک‌های بی‌دریغشان تشکر نمایم.

کتاب حاضر ویرایش چهارم کتابی است که با موفقیت بسیار رضایت‌بخشی در بازار و استقبال خوانندگان روبرو شد، به طوری که تاکنون به ۹ زبان دنیا ترجمه شده و بارها در هند و تایوان تکثیر شده است. تمام آنچه در ویرایش نخست و ویرایش دوم کتاب (در سال‌های ۱۹۷۴ و ۱۹۸۳) وجود داشت در ویرایش سوم (سال ۱۹۹۲) نیز باقی ماند. اما در کتاب حاضر که در سال ۲۰۰۶ منتشر شده و ویرایش چهارم محسوب می‌شود تغییرات زیر نسبت به ویرایش نخست وجود دارد.

- یک فصل جدید (فصل ۱۲) با نام نظریه بازی‌ها و رفتار بازار انحصار چندجانبه به کتاب اضافه شده است. نظریه بازی‌ها یکی از مهم‌ترین موضوعات جدید در حوزه اقتصاد خرد است و تمام کتاب‌های درسی اقتصاد خرد در حال حاضر شامل این مبحث مهم هستند.
- فصل جدید دیگری که به کتاب اضافه شده، فصل ۱۵ با عنوان اقتصاد اطلاعات است. اقتصاد اطلاعات مبحث جدید دیگری است که در حوزه اقتصاد خرد به وجود آمده و نشان‌دهنده این واقعیت است که در حال حاضر با اقتصاد اطلاعات زندگی می‌کیم.
- برخی مطالب نیز مانند تست ۸.۷، تابع تولید کاب-داگلاس و قسمت ۹.۷، عدم کارایی، و پیش‌تر مباحثت مربوط به فناوری به فصل ۷ کتاب افزوده شده است.
- قسمت جدید ۶.۱۱ یا قیمت‌گذاری انتقال به فصل جدید ۱۱ افزوده شده است.
- برخی مثال‌های عددی، پرسش‌های دوره‌ای و مسائل و کاربردها نیز در ویرایش چهارم به کتاب اضافه شده است.

تمام تغییرات و مطالب افزوده در ویرایش چهارم بسیار مفید هستند به ویژه برای دانشجویان دوره کارشناسی، کارشناسی و ارشد. سایر تغییراتی که در ویرایش چهارم (کتاب حاضر) نسبت به ویرایش‌های قبلی وجود دارد حاصل پیشنهادات بسیار مفیدی است که اساتید و دانشجویانی که از ویرایش‌های قبلی استفاده کرده‌اند برای من فرستاده‌اند. سرانجام، فهرست واژه‌های مهم اقتصادی و امتحان نمونه نیم‌ترم و پایان‌ترم نیز نسبت به ویرایش‌های قبلی تغییر و گسترش یافته است. ۲۰۰۵میک سال‌الاتوره، ۶۴